

Varighed af Skallerup Klit lejr

Lejren blev taget i brug i oktober 1946, og kunne huse 2.400 flygtninge. Lejren blev nedlagt i oktober 1947, de resterende flygtninge blev overført til større lejre her i landet, eller var rejst hjem til Tyskland.

Museum

Én af de oprindelige barakker er bevaret og i 1998 indrettet som museum. Den ene halvdel er indrettet som en flygtningebarak så ud, og den anden halvdel som de første ferieboliger i 1949 så ud. På museet, der ligger på vejen "Kursen", er der gratis adgang. Åbningstider kan ses på "Klitkanalen" og i aktivitetsfolder.

Flygtningelejren

Skallerup Klit®

Skallerup Klit®

Flygtningelejren i Skallerup Klit

Ideplan over ferieby

Feriecentrets historie begynder egentlig i 1938, hvor Statsminister Stauning gennemførte den første danske ferielov, der gav lønmodtagere ret til 12 ferie-dage. Samtidig udsendtes "signal" til Turistforeninger og Kommunalbestyrelser om, at de i deres geografiske område kunne udpege kystnære, rekreative områder, der på sigt kunne være velegnede til egentlige feriebyer.

Dette fik fremsynede og initiativrige vendelboer til at interessere sig for det helt specielle og enestående landskab i Skallerup Klit som værende velegnet til fremtidig placering af en ferieby. I slutningen af 1944 – før anden verdenskrig var slut – udarbejdede denne lokale initiativgruppe derfor en principplan. Efter en række forhandlinger med lokale og centrale myndigheder var der fuld opbakning til planen, men materialemangel m.m. forhindrede på dette tidspunkt virkeliggørelsen af en ferieby.

Flygtningestrøm fra Tyskland

Men så kom den nødvendige hjælp – om end på en kedelig baggrund. I krigens sidste måneder ankom til Danmark 240.000 tyske flygtninge fra de tyske landområder Østpreussen, Pommern og Danzig. Flygtningestrømmen opstod, da de russiske styrker i januar 1945 havde omringet disse tyske landområder. De russiske styrkers brændte-jord-taktik opskræmte tyskerne, så for at redde de 10 mio. tyskere iværksatte Hitler redningsplaner. Herunder evakueredes 2,4 mio. tyskere ad søvejen, deraf 240.000 til Frihavnen i København. Den tyske besættelsesmagt beslaglagde ca. 1050 opholds- og bomuligheder rundt i hele Danmark. Efter den tyske kapitulation 5. maj 1945 var disse mange flygtninges videre skæbne pludselig de danske myndigheders ansvar.

De danske myndigheder mente, at flygtningenes ophold ville blive af kortere varighed, men der skulle i alt gå fire år med tyske flygtninge i Danmark. For at kunne frigøre beslaglagte bygninger – bl.a. skoler – besluttedes det,

efter samråd med de allierede styrker, at opbevare flygtningene i et antal lejre rundt i landet.

I 1946 forlangte de allierede styrker, at der udover de 125 store lejre, der allerede var etableret, skulle opføres 10% reservekapacitet af lejre, bl.a. for at kunne klare eventuelle epidemier i de eksisterende lejre. Dette forhold kom den lokale initiativgruppe for øre, og de foreslog derfor Flygtningeadministrationen omgående at opføre en ferieby i Skallerup Klit, men på en sådan måde, at den i første omgang kunne fungere som reservelejr for flygtningene, og senere ændres til ferieby.

Opførelse af lejren

Kombinationsideen blev vel modtaget, så i sommeren 1946 opførtes flygtningelejren i rekordtempo. Flygtningeadministrationen havde i Sverige købt 2.000 solide – men delvis uisolerede svenske skovmandshytter. 150 af disse hytter blev via skib og tog ført til den nu nedlagte Sønderlev station, og derfra videre på lastbil til Skallerup Klit, hvor de blev genopført. Der blev anlagt veje, opført rensningsanlæg, centralkøkken, spisesal og sanitære bygninger, bl.a. aflusningscentral (i dag del af tømrværkstedet). Lejren blev indhegnet med et højt pigtrådshegn, der skulle begrænse flygtningenes frihed og samtidig beskytte dem mod overgreb fra civilbefolkningen, der efter besættelsestiden ikke så med blide øjne på tyskerne. Udenfor pigtråden var der vagtbarakker, og bevæbnede vagter patruljerede rundt om lejren.

Barakkerne, lejren og Priebe-familien

Hver barak bestod af et stort rum med hver 20-25 køjer med tangmadrasser. Midt i lokalet var der en kakkellovn, der blev fyret med tørv. Det øvrige møblement bestod af et mindre antal taburetter. Der var ikke indlagt vand og der fandtes ikke toilet. Privatliv var der ikke meget af. Et minde fra lejrens tid er centrets udendørs sportsplads, de lægivende træer omkring anlægget er plantet af flygtningene. Feriecentret blev i 1995 kontaktet af Priebe-familiens tre døtre, der som børn med deres moder opholdt sig i lejren. Priebefamiliens minder og breve – beskrivelser af deres flugt og dagligliv i lejren – er vist i museet.